

Олена Тріб'є

*Мартин О.М., кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри права та менеджменту у сфері цивільного захисту,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, м. Львів*

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ: СУТЬ, ПРИНЦИПИ, ЗНАЧЕННЯ

Сучасні умови динамічного розвитку світової економіки і інтенсифікація конкурентного ринкового середовища визначають особливості функціонування суб'єктів господарювання в національній економіці. В таких умовах життєдіяльності з метою забезпечення стабільної і ефективної діяльності та розвитку підприємства постійно адаптують механізми управління економічними процесами. За значної обмеженості ресурсного потенціалу кожного підприємства ефективне управління матеріально-технічним забезпеченням є ключовим чинником його стабільної діяльності та стратегічного економічного розвитку.

Матеріально-технічне забезпечення – це «комплексне поєднання біологічних і речових ресурсів як природного, так і штучного походження, які в силу специфіки господарювання зорганізовані разом з людським фактором і нематеріальними активами у єдиний технологічний процес, з метою безперебійного виробництва і створення матеріальних та нематеріальних благ для якісного і повноцінного задоволення потреб споживачів» [2, с. 57].

Основними структурними елементами матеріально-технічного забезпечення є:

- 1) Закупівля: вибір надійних постачальників, аналіз вартості, контроль якості.
- 2) Транспортування: організація переміщення ресурсів до підприємства, оптимізація логістичних маршрутів.

3) Складування: зберігання ресурсів з урахуванням їх специфіки для забезпечення належної якості та доступності.

4) Управління запасами: контроль обсягів матеріалів, щоб уникнути як надлишку, так і дефіциту, що забезпечує гнучкість виробництва.

Матеріально-технічне забезпечення як комплекс заходів для формування безперебійного постачання необхідних економічних ресурсів поєднує зовнішнє і внутрішнє економічне середовище підприємства, базується на оптимальному ланцюгу постачання економічних ресурсів і передбачає обов'язкове управління цими процесами. Ефективне управління матеріально-технічним забезпеченням підприємства враховує не лише внутрішній попит і процеси, але й зовнішнє середовище, що включає глобальні ланцюги постачання і складні мережі взаємозв'язків між різними суб'єктами господарювання [1, с. 83].

Матеріально-технічне забезпечення і управління цим процесом реалізується на основі принципів:

1) спрямування цінової, фінансово-кредитної і податкової політики держави на підтримку платоспроможності підприємств;

2) забезпечення однакових економічних умов у взаємовідносинах споживачів матеріально-технічних ресурсів із структурами їх виробництва, постачання, технічного обслуговування та надання виробничих послуг;

3) рівноправність розвитку всіх форм власності і господарювання;

4) вільний вибір структурами системи сфери діяльності;

5) вільний вибір товаровиробниками постачальників техніки, обладнання, матеріальних ресурсів і технологій, а також сервісних структур;

6) створення умов для розвитку конкуренції в усіх ланках виробничої системи;

7) дотримання гарантій і відповідальності всіх економічних партнерів за високу якість технічних засобів та наданих послуг, термінів і умов їх поставок, своєчасність взаєморозрахунків;

8) створення умов для забезпечення мінімальної кількості посередників у ланцюзі виробник – споживач [3, с. 195].

Напрямами оптимізації матеріально-технічного забезпечення підприємства на сучасному етапі і підвищення його ефективності є:

1) Удосконалення закупівельного процесу: створення системи конкурентного відбору постачальників, що підвищить якість матеріалів і знизить витрати.

2) Підвищення ефективності управління запасами: впровадження принципів «точно вчасно» для зменшення надлишкових запасів і зниження витрат на зберігання.

3) Оптимізація логістики: залучення логістичних партнерів, впровадження автоматизованої системи управління складування, що забезпечить краще розташування матеріалів та швидкий доступ до них.

4) Інтеграція інформаційних технологій: запровадження ERP-системи для автоматизації управління ресурсами, що підвищить прозорість і точність операцій.

Забезпечення ефективності і стійкості матеріально-технічного забезпечення дозволяє зменшити витрати, підвищити продуктивність, забезпечити гнучкість реагування на зміни ринку, що є стратегічною перевагою підприємства в сьогоdnішніх умовах непередбачуваності наслідків війни для українських підприємств.

Список використаних джерел

1. Конопацький Л.Б. Огляд існуючих підходів та моделей до організації матеріально-технічного забезпечення, аналіз їх переваг та недоліків. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2023. Вип. 57. С. 83-89.

2. Фасолько Т.М., Семянчук П.М. Підвищення ефективності матеріально-технічного забезпечення підприємства. *Університетські наукові записки*. 2020. № 2. С. 55-67.

3. Федірець О.В., Гордівська А.С., Дековець К.О. Чинники впливу на управління матеріально-технічним забезпеченням виробництва. *Економічний форум*. 2019. № 2. С. 190-197.